

Medycyna sądowa

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Wydział Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Ratownictwo Medyczne
Dyscyplina wiodąca	Nauki o zdrowiu
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Zaliczenie
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Katedra i Zakład Medycyny Sądowej Warszawa 02-007 ul. Oczki 1 tel. 22 628-89-75 fax 22 628-89-75 wewn. 33
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. n. med. Aleksandra Borowska-Solonyńko aleksandra.borowska-solonyńko@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu	Dr n. med. Agnieszka Dąbkowska agnieszka.dabkowska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	Dr n. med. Agnieszka Dąbkowska agnieszka.dabkowska@wum.edu.pl (22) 628-89-75
Prowadzący zajęcia	dr hab. n. med. Aleksandra Borowska-Solonyńko, aleksandra.borowska-solonyńko@wum.edu.pl dr hab. n. praw. Maria Boratyńska (WPiA UW), maria.boratynska@wum.edu.pl dr n. med. Agnieszka Dąbkowska, agnieszka.dabkowska@wum.edu.pl dr n. med. Sylwia Tarka, sylwia.tarka@wum.edu.pl dr n. med. Dorota Samojłowicz, dorota.samojlowicz@wum.edu.pl dr n. med. Marcin Fudalej, marcin.fudalej@wum.edu.pl

	lek. Wojciech Sadowski, wojciech.sadowski@wum.edu.pl lek. Victoria Prokopowicz, victoria.prokopowicz@wum.edu.pl lek. Kacper Szczepaniak, kacper.szczepaniak@wum.edu.pl mgr biol. Agnieszka Siwińska, agnieszka.siwinska@wum.edu.pl dr n. med. Krzysztof Żak, krzysztof.zak@wum.edu.pl
--	--

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	III rok / I semestr	Liczba punktów ECTS	2
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)			
seminarium (S)		10	0,4
ćwiczenia (C)		30	1,2
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		10	0,4

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zapoznanie studentów z procedurą stwierdzenia zgonu i podstawowymi zagadnieniami z tanatologii sądowo-lekarskiej.
C2	Zapoznanie studentów z różnymi rodzajami śmierci gwałtownej (uduszenie gwałtowne, utonięcie, zgon w pożarze, wyziębienie, zatrucia itp.).
C3	Charakterystyka obrażeń ciała.
C4	Zapoznanie z wybranymi zagadnieniami z zakresu toksykologii sądowej i genetyki sądowej.
C5	Zapoznanie z zasadami zabezpieczania materiału do pośmiertnych badań dodatkowych.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie (zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
C.W108.	Podstawowe zagadnienia z zakresu medycyny sądowej.
C.W17.	Mechanizmy prowadzące do nagłych zagrożeń zdrowia i życia.
C.W52.	Zasady zabezpieczania materiału biologicznego do badań.
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
C.U37.	Wiązać obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby.
C.U57.	Rozpoznawać pewne znamiona śmierci.
C.U50.	Pobrać krew oraz zabezpieczać materiał do badań laboratoryjnych, mikrobiologicznych i toksykologicznych.
C.U33.	Interpretować wyniki podstawowych badań toksykologicznych.

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studencie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	(pole nieobowiązkowe) Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Seminarium 1	Wstęp do medycyny sądowej, śmierć i zjawiska okołosmiertne, tanatologia sądowo-lekarska. Stwierdzenie zgonu.	C.W108. C.U57.
Seminarium 2	Medyczno-sądowe okoliczności zagrożenia zdrowia i życia, w tym uduszenia gwałtówne, zgon w pożarze, porażenie prądem, zatrucia.	C.W108. C.U57.
Seminarium 3	Traumatologia – rodzaje i charakterystyka obrażeń ciała.	C.W17. C.W108. C.U37.
Seminarium 4	Toksykologia sądowa.	C.W108. C.W52. C.U50. C.U33.
Seminarium 5	Genetyka sądowa.	C.W108. C.W52. C.U50.
Ćwiczenia 1-3	Ćwiczenia na sali sekcyjnej – oględziny zewnętrzne zwłok, ocena znamion śmierci pod kątem stwierdzania zgonu, przebieg i cele sekcji zwłok, znaczenie sekcji zwłok w kontekście oceny prawidłowości postępowania medycznego, porównanie wyników sekcji zwłok z obrazami pośmiertnego badania tomografem komputerowym (PMCT – postmortem computed tomography)	C.W108. C.W17. C.U37. C.U57.
Ćwiczenie 4	Ćwiczenia z toksykologii sądowej.	C.W52. C.U50.
Ćwiczenie 5	Ćwiczenia z genetyki sądowej.	C.W52. C.U50.

7. LITERATURA
Obowiązkowa
1. Teresiński G. (red.), Medycyna sądowa tom 1, PZWL, 2019 (wybrane rozdziały) 2. Teresiński G.(red.), Medycyna sądowa tom 2, PZWL, 2020 (wybrane rozdziały) 3. Teresiński G. (red.), Medycyna sądowa tom 3, PZWL, 2021(wybrane rozdziały) 4. Payne-James J., Jones R., (red. wyd. pol. Jurek T., Jankowski Z.), Simpson Medycyna sądowa, Edra Urban&Partner, Wrocław, 2021
Uzupełniająca
1. DiMaio V.J., (red. Świątek B. i Przybylski Z.), Medycyna Sądowa Urban &Partner 2003

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W17. C.W52. C.W108. C.U37. C.U57. C.U50. C.U33.	Ocena ciągła w trakcie trwania zajęć.	Aktywny udział w ćwiczeniach i seminariach, 100% frekwencji (w sytuacjach losowych dopuszczalne 3 dni nieobecności na zajęciach pod warunkiem ich odrobienia w innym terminie – nieobecność na seminarium - zaliczenie treści seminarium u prowadzącego, nieobecność na ćwiczeniach sekcyjnych - uczestnictwo w sekcji zwłok w innym terminie (do uzgodnienia z asystentem); nieobecność na ćwiczeniach z zakresu toksykologii i genetyki należy odrobić każdorazowo po indywidualnym umówieniu się z asystentem prowadzącym.

9. INFORMACJE DODATKOWE

- I. Zajęcia odbywają się w Zakładzie Medycyny Sądowej WUM przy ul. Oczki 1 w Warszawie – wszystkie niezbędne informacje przed rozpoczęciem zajęć z zakresu medycyny sądowej są dostępne na stronie internetowej jednostki: www.zms.wum.edu.pl.
- II. Na zajęcia praktyczne niezbędne jest posiadanie własnego fartucha i okularów/przyłbicy ochronnej.
- III. Przed rozpoczęciem bloku zajęciowego studenci mają obowiązek zapoznania się z regulaminem BHP sali sekcyjnej dostępnego na stronie jednostki.
- IV. Podczas zajęć obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń rejestrujących.
- V. Regulamin odbywania zajęć z medycyny sądowej:
 1. Zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku Ratownictwo Medyczne rozpoczynają się o godzinie 8:30 lub 9.00 (szczegółowy plan zajęć umieszczany jest na stronie internetowej przed rozpoczęciem bloku zajęciowego). Studenci oczekują na zajęcia w holu głównym budynku ZMS.
 2. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest obecność na wszystkich zajęciach przewidzianych w planie zajęć. W przypadkach losowych dopuszcza się nieobecność w czasie 3 dni zajęciowych, która musi zostać odrobiona w trakcie trwania bloku (po zajęciach programowych) lub po zakończeniu bloku. Ćwiczenia praktyczne można odrobić u asystentów na sali sekcyjnej, po wyrażeniu przez nich zgody; ćwiczenia z zakresu toksykologii, genetyki należy odrobić każdorazowo po indywidualnym umówieniu się z asystentem prowadzącym. W przypadku zaległych seminariów obowiązuje zaliczenie konkretnego tematu u asystenta prowadzącego. W przypadku większych zaległości należy odrobić zajęcia z inną grupą danego kierunku studiów.
 3. Student ma prawo do dwóch terminów poprawkowych zaliczenia – w sesji poprawkowej, w formie j.w.
 6. Trzy spóźnienia na zajęcia praktyczne skutkują koniecznością odrobienia jednych zajęć praktycznych.
 7. W Zakładzie działa Studenckie Koło Naukowe Medycyny Sądowej – opiekunem Koła jest p. dr hab. n. med. Aleksandra Borowska-Solonyńko.
 8. Zmiana grupy zajęciowej jest możliwa jedynie poprzez kontakt mailowy z koordynatorem przedmiotu (jeżeli liczebność grup na to pozwala) – dr n. med. Agnieszka Dąbkowska (agnieszka.dabkowska@wum.edu.pl).
 9. W przypadkach nie uwzględnionych powyżej należy kontaktować się z koordynatorem do spraw studenckich – dr n. med. Agnieszka Dąbkowska (agnieszka.dabkowska@wum.edu.pl).

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich